

Az elmúlt évtizedekben a Magyar Nemzeti Múzeum paleolit gyűjteményébe beletárolt tatai leletanyag egyetlen szomorú alkalommal gyarapodott, amikor Skoflek István hagyatékából mintegy 500 eszköz került be.¹²

Az ötödik éve folyamatos munka az eddigi ásatások között mennyiségileg már eddig is a legeredményesebb. A kőeszközök számának megkétszereződése nem jár együtt az információk ilyen mértékű gyarapodásával: zömmel bolygatott kitöltésben dolgozunk. A Vértes László által 1959-ben bennhagyott tanúfalak a medence mindkét végén leomlottak, vagy illetéktelenek lefejtették azokat. A leleteket begyűjtöttük, de hiteles sztratigráfiai-települési megfigyelésekre a korai ásatásainkon kevés lehetőség adódott. 1997-ben értük el a bizonyosan bolygatatlan kitöltést. 1999-ben új munkatársak bekapcsolódása vált szükségessé, hogy a medence északi és déli felén a laza, in situ bolygatatlan kitöltésből mikrosztratigráfiai módszerekkel mintasorozatot vegyünk.¹³

Ásatási megfigyeléseink, melyeket az ásatási napló bejegyzései alapján éves bontásban ismertetek, kis részben kiegészítik, nagy részben megerősítik Kormos Tivadar és Vértes László megfigyeléseit.

ÁLTALÁNOS MEGFIGYELÉSEK

A Vértes László-féle 1959. évi és a Kis Gábor-féle 1995. évi felmérés és alaprajz tájolása néhány fokkal eltér egymástól. Vagy a különböző módszerekből, vagy a különböző műszerekből adódó eltéréstől eltekintünk, újkéletű ásatásunkon a Kis Gábor-féle felmérést és tájolást tekintjük alapnak. Az üreg bejárata majdnem pontosan keletre nyílik, s így osztottuk ketté az üreg két végén bennhagyott szelvényt északi illetve déli szelvényre.

A Vértes-ásatás idején a gimnázium udvarának kerítése nem a mostani helyén volt. A monográfia rajza szerint a fal az üreg északi sarka fölött húzódott. Ma már néhány méterrel hátrább, első munkánk a kőkerítés bányaudvarba beomlott törmelékének eltakarítása volt.

SZTRATIGRÁFIA

1995: A leleteket rejtő lösz 30-35 cm vastag, fölötte 50 cm homok szórványos leletekkel, s ez kitölti a fekü és fedő mésztufapad közötti rést.

Azaz a homok lerakódása a mésztufaképződés újbóli megindulásával egy időre abbamaradt, majd szakaszosan váltakozva rakódott le mésztufa és homok. Ez a jelenség rövid időn belül bekövetkező éghajlat- vagy legalábbis csapadék-mennyiség ingadozást feltételez. A vékony homok-betelepüléseket részben átítatta a mész. Elég balesetveszélyes, a mostani üreg tetejéről a homok közbetelepülése miatt lemezesen válnak le a mésztufalapok, amikbe néhány szilánk és eszköz belecementálódott.

1996: A Vértes-féle északi tanúfal in situ szakaszának rétegsora: fölülről: 50 cm sárga, durva szemcsés homok, alatta csont-breccia, majd tojás méretű vagy nagyobb konkréciókból összeállt szint, alatta 35-40 cm homok, lefelé sűrűsödő mész-